

Nová lokalita vzácných rastlín na Záhori (západné Slovensko)

New locality of rare plants in the region of Záhorie (western Slovakia)

JOZEF SOMOGYI & IVA HODÁLOVÁ

Botanický ústav SAV, Dúbravská cesta 14, 842 23 Bratislava

In the year 2001 we found a new locality with occurrence of endangered and rare plants in the region of Záhorie (western Slovakia) NW from the village of Prievaly (7470a): *Carex canescens* L., *C. davalliana* Sm., *C. hostiana* DC., *C. viridula* Michx., *Centaurium littorale* subsp. *uliginosum* (Waldst. & Kit.) Rothm. ex Melderis, *Lycopodiella inundata* (L.) Holub, *Peucedanum palustre* (L.) Moench, *Pulicaria dysenterica* (L.) Bernh., *Pycreus flavescens* (L.) Rchb., *Schoenoplectus tabernaemontani* (C. C. Gmel.) Palla, *Tetragonolobus maritimus* (L.) Roth, *Thelypteris palustris* Schott, *Triglochin palustre* L., *Utricularia vulgaris* agg.

Oblasť Záhoria je známa výskytom viacerých zaujímavých a vzácných rastlinných taxónov ako aj celých spoločenstiev, čo je podmienené rôznorodými typmi biotopov, ktoré sa nachádzajú na tomto území. V roku 2001 a 2002 sme navštívili doteraz nepovšimnutú lokalitu vzácných rastlín severozápadne od obce Prievaly (základné pole a kvadrant stredoeurópskeho sieťového mapovania 7470a), na ktorú nás upozornila K. Janovicová. Nachádza sa tu niekoľko jazier. Po botanickej stránke najzaujímavejšie sú brehy najjužnejšieho jazera, kde sme uskutočnili podrobnejší floristický prieskum, ktorého výsledky predkladáme v tomto príspevku. Brehy sú tu ploché, sčasti porastené trstinou a vysadenými borovicami a sčasti spoločenstvom rastlín na vlhkých, zaplavovaných pieskoch. Položky zbieraných taxónov sú uložené v Slovenskom národnom múzeu – Prírodovednom múzeu (BRA) a v Botanickom ústave SAV (SAV). Nomenklatúru taxónov uvádzame podľa práce Marhold (1998) a kategórie ohrozenosti podľa práce Feráková et al. (2001).

Z taxónov uvedených v Červenej knihe vyšších rastlín (Čeřovský et al. 1999) sme na lokalite zistili:

Centaurium littorale* subsp. *uliginosum CR – z územia Slovenska sa tento taxón uvádza zo Záhorskej a Podunajskej nížiny, Liptovskej kotliny, Chočských vrchov a Spišskej kotliny (Procházka & Čvančara 1999). Z niekdajších 35 nálezísk sa do dnešnej doby nezachovala ani polovica (Procházka & Čvančara 1999). Na sledovanej lokalite sa vyskytuje pomerne hojne.

Lycopodiella inundata CR – druh je z územia Slovenska známy len z niekoľkých lokalít v oblasti Záhorskej nížiny, Oravy a Kysúc, Západných a Vysokých Tatier ako aj Vihorlatu (Čeřovský & Vágenknecht 1999; Dítě et al. 2001). Výskyt na Záhori nebol v poslednej dobe potvrdený (Čeřovský &

Vágenknecht 1999). Dítě et al. (2001) spomínajú ústnu informáciu Šomšáka bez udania roku, podľa ktorého na Záhori pri Plaveckom Štvrtku druh ešte v jednej mikropopulácii prežíva. Na sledovanej lokalite sme výskyt *L. inundata* zistili na severozápadnom brehu. Na základe dostupných informácií o aktuálnom výskyte druhu na ostatných slovenských náleziskách (Dítě et al. 2001; D. Dítě, ústna inf. 2002) možno povedať, že ide o jednu z najväčších (plošne i počtom jedincov) známych súčasných lokalít na Slovensku.

Pycreus flavescens EN – tento taxón sa z územia Slovenska uvádza z oblasti Záhorskej, Podunajskej, Východoslovenskej nížiny a Bukovských vrchov (Hodálová et al. 1999). V súčasnosti je výskyt potvrdený na Záhori (pri Plaveckom Štvrtku) a pri Partizánskom (Hodálová et al. 1999). Na sledovanej lokalite sme *P. flavescens* našli na viacerých miestach, celkovo je tu však vzácny. V roku 2000 sa podarilo tento taxón nájsť aj na lokalite Hanšpile pri obci Plavecký Peter (Dítě 2001), čo je neďaleko (juhozápadne) od sledovanej lokality.

Z ohrozených taxónov sme na lokalite zaznamenali ešte: ***Carex canescens*** LR:nt, ***C. davalliana*** VU, ***C. hostiana*** VU, ***C. viridula*** EN, ***Peucedanum palustre*** LR:nt, ***Pulicaria dysenterica*** LR:nt, ***Schoenoplectus tabernaemontani*** LR:nt, ***Tetragonolobus maritimus*** VU, ***Thelypteris palustris*** VU, ***Triglochin palustre*** VU a ***Utricularia vulgaris*** agg.

Celkový obraz lokality dokresľuje aj výskyt taxónov ako napr.: *Achillea millefolium* agg., *Agrostis* cf. *canina*, *Alnus glutinosa*, *Betula* sp., *Bidens frondosa*, *Calluna vulgaris*, *Carex acuta*, *C. flacca*, *C. nigra*, *C. pallescens*, *C. pseudocyperus*, *Equisetum arvense*, *E. palustre*, *Eupatorium cannabinum*, *Galium palustre*, *Holcus lanatus*, *Hypericum perforatum*, *H. tetrapterum*, *Juncus articulatus*, *J. effusus*, *Linum catharticum*, *Lotus tenuis*, *Lychnis flos-cuculi*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia vulgaris*, *Lythrum salicaria*, *Mentha aquatica*, *Molinia* sp., *Odontites vulgaris*, *Phragmites australis*, *Pimpinella major*, *Pinus sylvestris*, *Plantago lanceolata*, *P. uliginosa*, *Polygala amarella*, *Potentilla erecta*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus flammula*, *Sagina procumbens*, *Salix alba*, *S. cinerea*, *S. purpurea*, *Solidago gigantea*, *Viola* sp.

Literatúra

- Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Procházka F. et al., 1999: Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR 5. Vyššie rastliny. Príroda a. s., Bratislava.
- Čeřovský J. & Vágenknecht V., 1999: *Lycopodiella inundata* (L.) Holub. – In: Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Procházka F. et al., Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR 5. Vyššie rastliny. Príroda a. s., Bratislava, p. 235.
- Dítě D., 2001: *Pycreus flavescens* [Report]. – In: Mráz P. (ed.), Zaujímavejšie floristické nálezy. – Bull. Slov. Bot. Spoločn., Bratislava, 23: 208.
- Dítě D., Pukajová D. & Staroň M., 2001: K výskytu *Lycopodiella inundata* a *Scheuchzeria palustris* na Slovensku. – Bull. Slov. Bot. Spoločn., Bratislava, 23: 57 – 63.
- Feráková V., Maglocký Š. & Marhold K., 2001: Červený zoznam paprad'orastov a semenných rastlín Slovenska (december 2001). – In: Baláž D., Marhold K. & Urban P. (eds),

- Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska. – Ochr. Prír., Banská Bystrica, 20 (Suppl.): 44 – 77,
- Hodálová I., Feráková V. & Procházka F., 1999: *Pycnus flavescens* (L.) Reichenb. – In: Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Procházka F. et al., Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR 5. Vyššie rastliny. Príroda a. s., Bratislava, p. 305.
- Marhold K. (ed.), 1998: Papraďorasty a semenné rastliny. – In: Marhold K. & Hindák F. (eds), Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, Bratislava, pp. 333 – 687.
- Procházka F. & Čvančara A., 1999: *Centaurium uliginosum* (Waldst. et Kit.) Beck ex Ronninger. – In: Čeřovský J., Feráková V., Holub J., Procházka F. et al., Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR 5. Vyššie rastliny. Príroda a. s., Bratislava, p. 88.